

**UCHWAŁA NR XXIII/155/2021
RADY POWIATU W SIEDLCACH**

z dnia 3 września 2021 r.

**w sprawie uchwalenia „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego
na lata 2021 – 2025”**

Na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920 t.j.) w związku z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) Rada Powiatu w Siedlcach uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Siedlcach.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Marek Gorzala

Załącznik do Uchwały Nr XXIII/155/2021

Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 3 września 2021 r.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Powiatu Siedleckiego
na lata 2021 – 2025

Siedlce, 2021 rok

SPIS TREŚCI:

I.	Wstęp.....	3
II.	Podstawa prawna.....	4
III.	Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska.....	5
IV.	Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Powiecie Siedleckim.....	9
V.	Cele i założenia programu.....	18
VI.	Adresaci programu.....	18
VII.	Harmonogram działań.....	19
VIII.	Miejsce i czas realizacji.....	20
IX.	Realizatorzy i partnerzy programu.....	20
X.	Finansowanie programu.....	21
XI.	Monitorowanie efektów realizacji zadań.....	21
XII.	Spis rysunków, tabel i wykresów.....	22

I. WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18 i 71 wskazuje, że instytucja rodziny jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej. Zatem zadaniem państwa jest ochrona rodziny przed zagrożeniami płynącymi z zewnątrz i wewnątrz, w tym zwłaszcza przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz bardziej widocznym i niepokojąco narastającym. Może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie i jest ona kwalifikowana do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Rodziny dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej, co jest podstawą do udzielania im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinach, objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie działań wobec sprawców, by przemoc się nie powtarzała jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania podmiotów publicznych działających w tym zakresie. Zjawisko przemocy w rodzinie wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozważli. Aby skutecznie przeciwdziałać w tym zakresie należy podejmować działania systemowe.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U.2021 poz. 1249) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie należy do zadań własnych powiatu.

Celem Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 - 2025 (zwanym dalej: „Programem”) jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i skuteczna pomoc osobom jej doznającym. Dokument dedykowany jest w szczególności mieszkańcom Powiatu Siedleckiego.

Do zadań programu należy: wprowadzenie w życie działań, mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy osobom uwikłanym w przemoc, promowanie bezpiecznych metod wychowawczych, zapewnienie

ochrony i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025 opracowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach jest w znacznej części kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji Programu na lata 2015 – 2020.

II. PODSTAWA PRAWNA

Na treść Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 – 2025 mają wpływ niżej wymienione akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 78, poz. 483)
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249)
- ustawa z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2020 poz. 920 z późn.zm.)
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. 2020 poz. 1876 z późn.zm.)
- ustawa z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. 2020 poz. 1359)
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. – Kodeks karny (Dz. U. 2020 poz. 1444 z późn.zm.)
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne (Dz.U. 2011 Nr 50 poz. 259)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. 2011 Nr 209 poz. 1245)
- rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011 r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (Dz.U. 2011 Nr 81 poz. 448)
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021,
- Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025.

Zgodnie z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 2 ww. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. PRZEMOC W RODZINIE – CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA

Przemoc to zjawisko stanowiące zagrożenie dla wszystkich uwikłanych w nią stron: osób doznających przemocy, świadków oraz osób stosujących przemoc.

Ustawa *o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* określa przemoc, jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Z perspektywy psychologicznej przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że:

- jest intencjonalna – jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary;
- siły są nierównomierne – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą (ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy);

- narusza prawa i dobra osobiste – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itd.);
- powoduje cierpienie i ból – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody.

Najbardziej znany podział form przemocy wprowadza rozróżnienie na przemoc fizyczną, psychiczną (czasami zamiennie nazywaną emocjonalną), ekonomiczną, seksualną, zaniedbanie.

W tabeli Nr 1 przedstawiono formy zachowań przemocowych wobec ofiar.

Tabela nr 1. Formy zachowań przemocowych wobec ofiar

Typ przemocy	Opis	Formy
Przemoc fizyczna	Nieprzypadkowy akt zadania cierpienia fizycznego, którego konsekwencją mogą być także uszkodzenia ciała.	Może przybierać dwa typy zachowań: ■ przemoc fizyczna czynna to wszystkie formy przemocy z użyciem siły fizycznej (np. bicie, szarpanie, popychanie), ■ przemoc bierna, czyli wszelkiego rodzaju zakazy, nakazy np. zakaz mówienia, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych itp.
Przemoc psychiczna/emocjonalna	Nie pozostawia widocznych śladów na ciele ofiary, może być niezauważalna przez osoby trzecie. Przemoc psychiczna to bardzo nietypowa i trudna do zdiagnozowania forma przemocy.	Zawiera przymus i groźby, zastraszanie, emocjonalne wykorzystanie objawiające się w następujących zachowaniach: ■ poniżanie, upokarzanie, obwinianie, manipulowanie poczuciem winy, wyzwiska, wmawianie choroby psychicznej, odmawianie współżycia seksualnego, ■ izolowanie poprzez kontrolowanie kontaktów z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, auta, ■ zakaz opuszczania domu, ■ oskarżanie o powodowanie lub prowokowanie przemocy, zaprzeczanie i minimalizowanie przemocy, ■ wykorzystywanie dzieci do sprawowania kontroli, wzbudzanie poczucia winy, wrogie nastawienie dzieci wobec rodzica, ■ traktowanie partnerki jako służącej, ■ podejmowanie ważnych decyzji bez równego udziału drugiej osoby, zabieranie pieniędzy, kontrola ich wydawania, wydzielanie zbyt małych kwot na utrzymanie, ■ niszczenie przedmiotów ofiary, celowa agresja wobec ulubionych zwierząt itp.
Przemoc seksualna	Zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowanie aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania o jej zgodę lub gdy obawia się	Każde wymuszenie aktywności seksualnej na osobie wbrew jej woli: ■ wykorzystanie seksualne, ■ kontynuowanie czynności seksualnej nawet wtedy, gdy osoba nie jest w pełni świadoma tego, co się dzieje lub jest świadoma a sprawca wymusza na ofierze

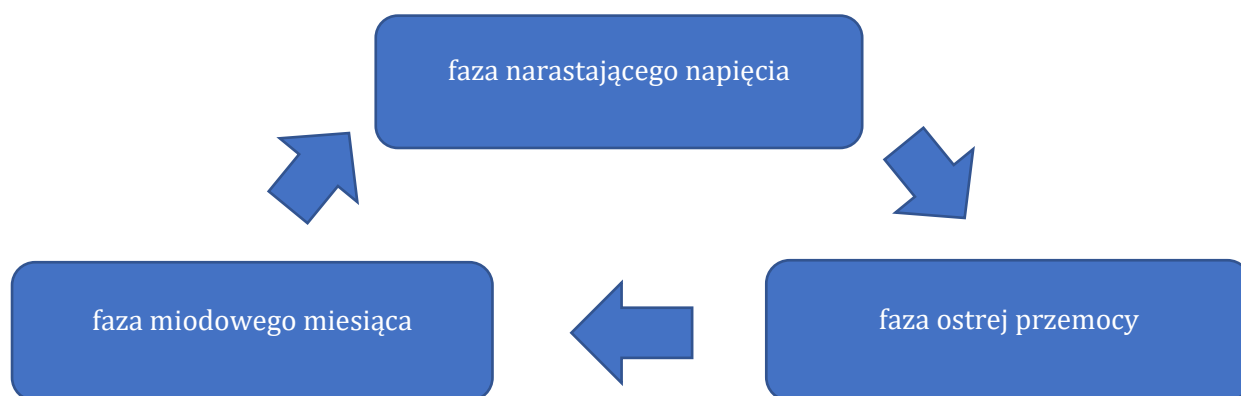
Typ przemocy	Opis	Formy
	odmówić. Jest to najrzadziej rozpoznawana forma przemocy.	obcowanie płciowe w celu zaspokojenia potrzeb. Przymus może przybierać różne formy: ■ bezpośrednie użycie siły fizycznej, różnego rodzaju groźby czy szantaż emocjonalny. Przemoc seksualna jest powiązana z przemocą fizyczną a także przemocą psychiczną.
Przemoc ekonomiczna	Forma przemocy, której celem jest uzależnienie finansowe od sprawcy poprzez kontrolowanie wydatków, odbieranie zarobionych pieniędzy czy uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej. Warto zwrócić uwagę, że niektórzy badacze zaliczają te formy zachowań do przejawów przemocy psychicznej.	Jest trudna do rozpoznania, ponieważ często jest bagatelizowana, niezauważana a czasem nawet usprawiedliwiana rolami kulturowymi kobiety i mężczyzny w społeczeństwie. Przemoc ekonomiczna wiąże się z następującymi działaniami: ■ celowe niszczenie własności, ■ pozbawianie środków do życia, ■ stwarzanie warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne do przeżycia potrzeby np. niszczenie rzeczy, zabieranie pieniędzy, sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, zabranianie podjęcia zatrudnienia, wydzielanie pieniędzy, rozliczanie z wydatków itp.
Zaniedbanie	Naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich. Zaniedbanie/zaniechanie rozumiane jest jako niezapewnienie zaspokojenia podstawowych potrzeb. Ta forma jest szczególnie spotykana w stosunku do osób, które są zależne od sprawcy.	W przypadku tej formy przemocy możemy mówić o dwóch formach zaniedbania: fizycznej i psychicznej. Zaniedbanie fizyczne jest rodzajem przemocy ekonomicznej występuje, gdy mamy do czynienia z brakiem zaspokojenia podstawowych potrzeb, przejawiającej się w różnych formach: ■ zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych, ■ brak lub ograniczanie dostępu do opieki lekarskiej oraz innych potrzeb fizycznych, ■ braku dbałości czy też opieki, stosowanego najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych. Zaniedbanie psychiczne przybiera różnorodne formy: ■ brak okazywania jakichkolwiek uczuć, ■ odtrącanie, ■ lekceważenie psychicznych potrzeb ofiary. Taka forma jest bardzo trudna do diagnozy, a wywiera na ofierze bardzo poważne skutki dla jej psychiki.

Źródło: Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Województwa Mazowieckiego na lata 2021-2025

Przemoc nie jest jednorazowym zjawiskiem. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz, co zostało zilustrowane na Rysunku nr 1.

Rysunek nr 1. Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz

Źródło: Opracowanie własne

Początkiem **fazy narastającego napięcia** jest wyczuwalny wzrost napięcia, narastające sytuacje konfliktowe, których przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. W tej fazie osoba stosująca przemoc jest najczęściej poirytowana, napięta, drażliwa, bywa również agresywna. Osoba doznająca przemocy stara się skoncentrować swoją uwagę i energię na różnych działaniach, które pozwoliłby uniknąć awantury. Ma nadzieję, że różne działania, jakie podejmie, spowodują uniknięcie kolejnej fazy; zaczyna czuć się odpowiedzialna za zachowanie osoby stosującej przemoc.

W **fazie ostrej przemocy** następuje wybuch agresji. Osoba stosująca przemoc znajduje w zachowaniu, działaniu drugiej strony pretekst do wywołania awantury. Używa przemocy fizycznej, psychicznej i innych jej form. Osoba doznająca przemocy może być wtedy pobita, poniżona, a nawet może być zagrożone jej życie. Może odczuwać przerażenie, złość, wstyd, bezradność. W tej fazie osoba doznająca przemocy najczęściej decyduje się na szukanie pomocy – wzywa policję, pogotowie, informuje o sytuacji rodzinę.

Faza miodowego miesiąca jest to czas skruchy i okazywania miłości. Osoba stosująca przemoc zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło; próbuje załagodzić sytuację, przeprosza, obiecuje poprawę, często zapewnia, że nie pamięta, co miało miejsce. Osoba doznająca przemocy zaczyna wierzyć w to, że partner się zmienił i że przemoc była jedynie incydentem i że nigdy się nie powtórzy. W tej fazie osoba doznająca przemocy czuje się znowu kochana, spełniają się jej marzenia o miłości i szczęśliwym związku. W takiej atmosferze często wycofuje się z działań, mających na celu zatrzymanie przemocy w rodzinie, wierząc, że ta faza utrzyma się trwale. Takie działania powodują, że osoba stosująca przemoc może czuć się bezkarna i że następnym razem znowu jakoś sobie poradzi i uzyska przebaczenie.

Niestety faza miodowego miesiąca przemija i wkrótce znowu rozpoczyna się pierwsza faza narastającego napięcia. Przemoc w następnych cyklach na ogół jest bardziej gwałtowna, a faza miesiąca miodowego krótsza.

Przemoc w rodzinie jest problemem niedeterminowanym kontekstem regionalnym, społecznym, materialnym – dotyczy ludzi niezależnie od miejsca zamieszkania i statusu społecznego. Jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

Konsekwencje przemocy (istnieją bliskie i odległe konsekwencje przemocy):

- a) zaburzenia zachowania i adaptacyjne;
- b) zaburzenia psychiczne, w tym zaburzenia osobowości;
- c) zaburzenia psychosomatyczne;
- d) urazy;
- e) śmierć na skutek odniesionych urazów;
- f) zaburzenia organiczne mózgu;
- g) samobójstwa;
- h) problemy z nauką;
- i) uzależnienia¹.

Destrukcyjna siła zjawiska przemocy niszczy cały system rodzinny, „rozsadza” go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa oraz możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W POWIECIE SIEDLECKIM

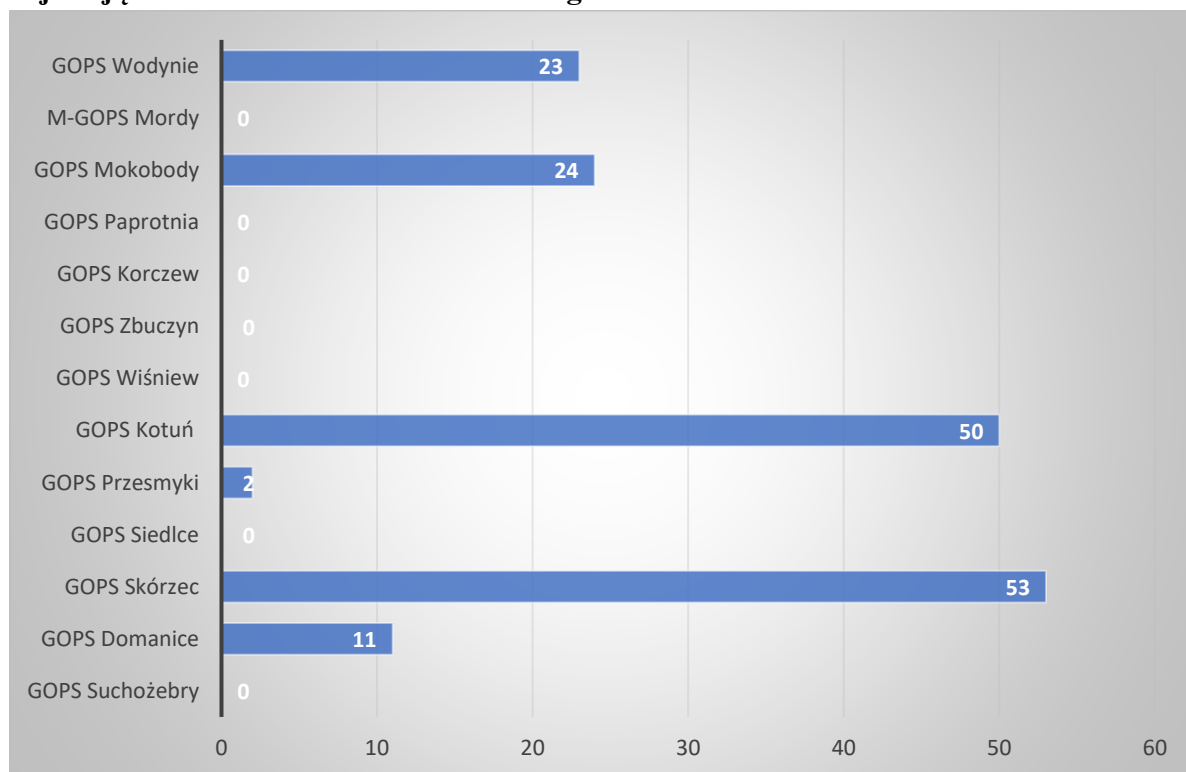
Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Powiatu Siedleckiego przeprowadzona została na podstawie danych uzyskanych z Ośrodków Pomocy Społecznej z 13 gmin Powiatu tj.: Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn.

Analiza zgromadzonych danych wskazuje, iż na terenie Powiatu Siedleckiego kobiety i dzieci najczęściej doświadczały przemocy w rodzinie. W żadnej z gmin nie zanotowano przewagi mężczyzn doznających przemocy w rodzinie.

¹ Anna Bakuła „Przemoc w rodzinie”, brok.edu.pl

Wykres nr 1 przedstawia dane dotyczące liczby interwencji kryzysowych związanych z przemocą, które zostały podjęte w latach 2019 – 2020 przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej działające na terenie Powiatu Siedleckiego.

Wykres nr 1. Liczba interwencji kryzysowych podjętych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Siedleckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Interwencja kryzysowa to zespół interdyscyplinarnych, profesjonalnych, celowych i skoordynowanych oddziaływań, wykorzystujących zasoby osoby będącej w kryzysie, jego naturalnego otoczenia społecznego oraz instytucji pomagających, których celem jest ułatwienie odzyskania przezeń równowagi wewnętrznej i poczucia sprawczości oraz rozwiązania problemu (problemów) stanowiących podłoże doświadczenia kryzysowego. Odbiorcą tych działań mogą być zarówno jednostki, jak i grupy oraz całe społeczności.²

Powyższe dane uwidaczniają obraz problematyki przemocy oraz jej przeciwdziałanie, jakie podejmują ośrodki pomocy społecznej na terenie poszczególnych gmin Powiatu Siedleckiego.

² Pomaganie w kryzysie - wprowadzenie w problematykę interwencyjną, Wojciech Szlagura

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.³

Poniżej zostało przedstawione zestawienie liczby założonych Niebieskich Kart przez poszczególne ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego.

Tabela nr 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020

Gmina	Rok	Ogółem	Ogółem w latach 2019-2020
Domanice	2019	7	11
	2020	4	
Korczew	2019	9	21
	2020	12	
Kotuń	2019	24	50
	2020	26	
Mokobody	2019	2	12
	2020	10	
Mordy	2019	13	33
	2020	20	
Paprotnia	2019	4	6
	2020	2	
Przesmyki	2019	5	8
	2020	3	
Siedlce	2019	27	64
	2020	37	
Skórzec	2019	27	47
	2020	20	
Suchożebry	2019	5	11

³ ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021. poz. 1249).

	2020	6	
Wiśniew	2019	6	15
	2020	9	
Wodynie	2019	23	33
	2020	10	
Zbuczyn	2019	27	62
	2020	35	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Jak wynika z powyższego zestawienia pracownicy ośrodków pomocy społecznej w Powiecie Siedleckim w toku prowadzenia czynności służbowych w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie założyli w latach 2019-2020 łącznie 373 „Niebieskich Kart”. Największą liczbę procedur „Niebieskie Karty” w diagnozowanym okresie wszczęto w gminie Siedlce (64), dalej kolejno w gminie Zbuczyn (62), gminie Kotuń (50), gminie Skórzec (47), gminie miejsko-wiejskiej Mordy (33), gminie Wodynie (33), gminie Korczew (21), gminie Wiśniew (15), gminie Suchożebry (11), gminie Domanice (11). Najmniej procedur „Niebieskie Karty” w badanym okresie zostało wszczętych w gminie Przesmyki (8) oraz gminie Paprotnia (6).

Wykres nr 2 przedstawia dane liczbowe z zakresu wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Powiatu Siedleckiego w poszczególnych latach.

Wykres nr 2. Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Z danych uzyskanych z ośrodków pomocy społecznej działających na terenie Powiatu Siedleckiego wynika, iż w największej liczbie przypadków podmiotem zakładającym „Niebieską Kartę” jest policja. Kolejną procedurą jest wszczynana przez ośrodki pomocy społecznej. W nielicznych przypadkach zdarzyło się, iż podmiotem zakładającym NK była szkoła.

Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” odbywa się w oparciu o zasadę współpracy między organizacjami i jednostkami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Przedstawiciele powyższych podmiotów po podjęciu interwencji oraz wszczęciu postępowania „Niebieskiej Karty” informują o ww. działaniach przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.

Zespół interdyscyplinarny powoływany jest przez gminę bądź miasto. Do jego zadań należy diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz kuratorzy sądowi. Zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.⁴ Zgodnie z normami przepisów prawa posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego odbywają się w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na trzy miesiące. Natomiast prace w ramach grup roboczych są prowadzone w zależności od potrzeb zgłaszanych przez zespół interdyscyplinarny lub wynikających z problemów występujących w indywidualnych przypadkach.

Poniższe dane przedstawiają liczbę spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach Powiatu Siedleckiego.

⁴ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021. poz. 1249).

Tabela nr 3. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020

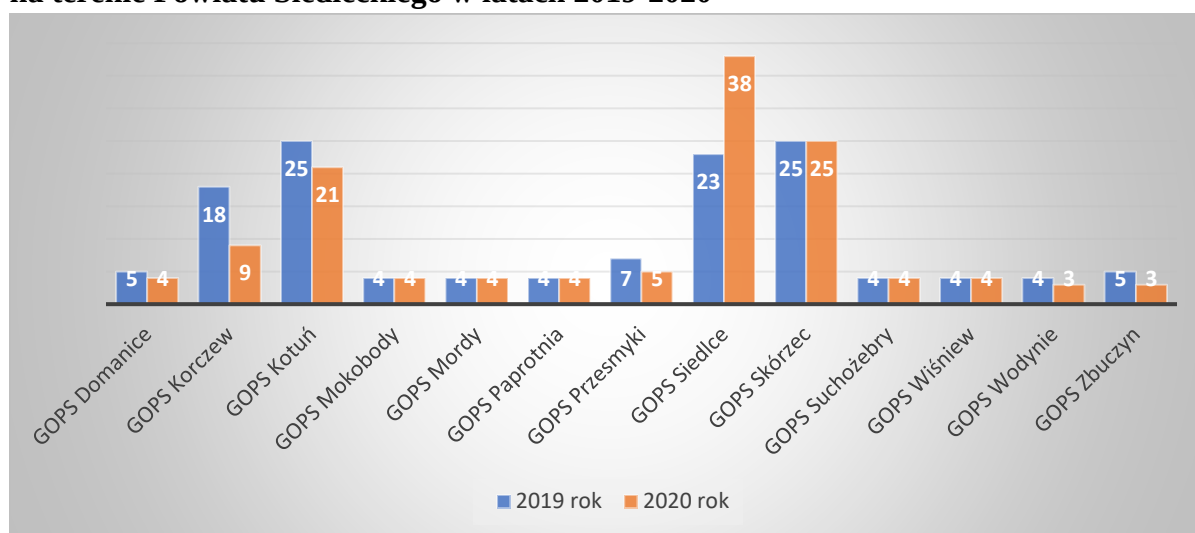
Gmina	Rok	Ogółem	Ogółem w latach 2019-2020
Domanice	2019	5	9
	2020	4	
Korczew	2019	18	27
	2020	9	
Kotuń	2019	25	46
	2020	21	
Mokobody	2019	4	8
	2020	4	
Mordy	2019	4	8
	2020	4	
Paprotnia	2019	4	8
	2020	4	
Przesmyki	2019	7	12
	2020	5	
Siedlce	2019	23	61
	2020	38	
Skórzec	2019	25	50
	2020	25	
Suchożebry	2019	4	8
	2020	4	
Wiśniew	2019	4	8
	2020	4	
Wodynie	2019	4	7
	2020	3	
Zbuczyn	2019	5	8
	2020	3	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Największa liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego w diagnozowanym okresie odbyła się w gminie Siedlce (61), dalej kolejno w gminie Skórzec (50), gminie Kotuń (46), gminie Korczew (27), gminie Przesmyki (12), gminie Domanice (9). Na porównywalnym poziomie realizacja spotkań (w liczbie 8) odbyła się w gminie Mokobody, gminie miejsko-wiejskiej Mordy, gminie Paprotnia, gminie Suchożebry, gminie Wiśniew oraz gminie Zbuczyn. Z kolei w gminie Wodynie zespół interdyscyplinarny w latach 2019-2020 roku spotkał się 7 razy. Łączna liczba spotkań wyniosła 260.

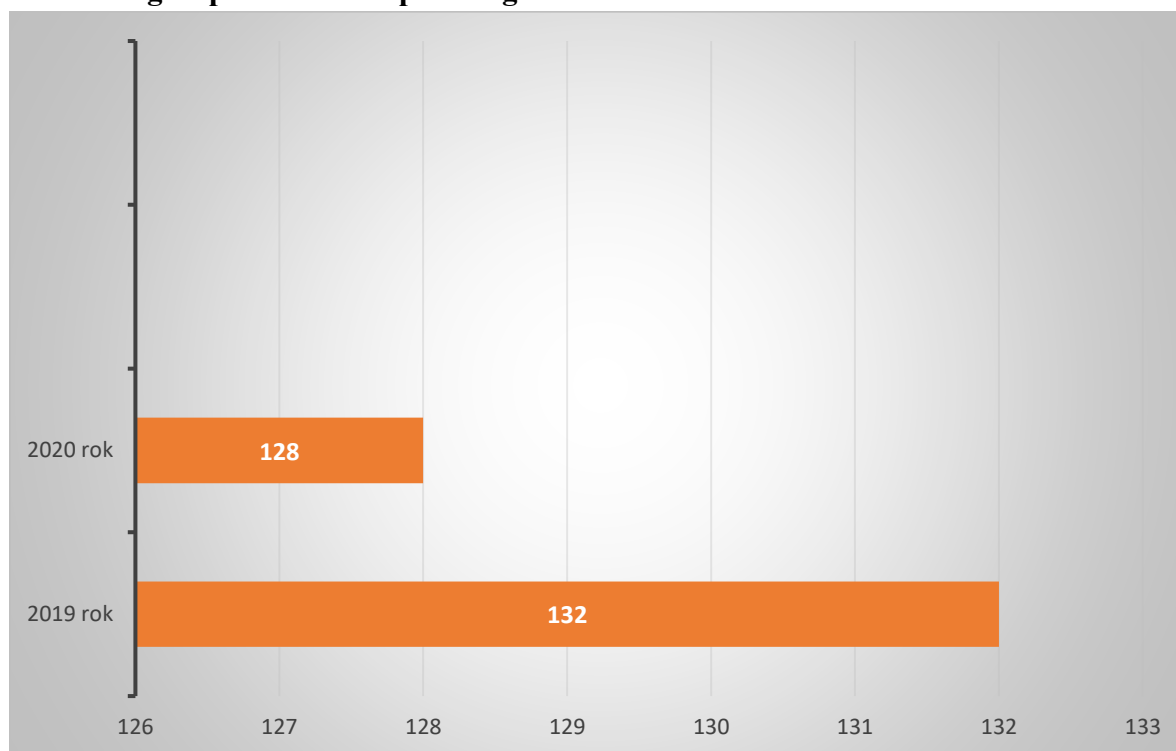
Dane liczbowe z zakresu liczby spotkań zespołów interdyscyplinarnych w gminach na terenie Powiatu Siedleckiego zostały zilustrowane na wykresie nr 3 i nr 4.

Wykres nr 3. Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Wykres nr 4. Łączna liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Siedleckiego z podziałem na poszczególne lata

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych z Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu Powiatu Siedleckiego

Z danych otrzymanych z ośrodków pomocy społecznej, działających na terenie Powiatu, wynika, iż w skład poszczególnych zespołów interdyscyplinarnych wchodzi przedstawiciele: ośrodków pomocy społecznej (kierownicy, pracownicy socjalni, psycholodzy), policji (dzielnicowi), kuratorzy sądowi, członkowie Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pracownicy służby zdrowia (lekarze, pielęgniarki), pracownicy oświaty (nauczyciele, dyrektorzy szkół, przedszkoli, pedagodzy szkolni, psycholodzy), przedstawiciele parafii (proboszcz, wikariusz), konsultanci ds. uzależnień, członkowie organizacji pozarządowych.

Przeciwdziałać zjawisku przemocy w rodzinie można poprzez podejmowanie działań o charakterze interdyscyplinarnym w zakresie kompleksowego, wielowymiarowego wsparcia osób doznających przemocy a równocześnie potrzebującym pomocy specjalistycznej.

Realizacja zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020 odbywała się w ramach współpracy z organizacją pozarządową poprzez zlecenie na mocy ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r. (Dz.U.2020 poz. 1057)- *prowadzenia*

specjalistycznego punktu konsultacyjno-interwencyjnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla mieszkańców Powiatu Siedleckiego.

Dane z tabeli nr 4 zawierają informację z zakresu liczby osób, którym udzielono pomocy w ramach funkcjonującego punktu konsultacyjno-interwencyjnego w latach 2019-2020. Ponadto w tabeli nr 5 uwzględniono liczbę osób, które uzyskały wsparcie w ramach ww. punktu w formie poradnictwa.

Tabela nr 4. Liczba udzielonej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w latach 2019-2020 w ramach funkcjonującego punktu konsultacyjno-interwencyjnego

Rok	Ogółem	w tym:		
		kobiety	mężczyźni	dzieci
2019	38	21	13	4
2020	22	11	11	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach

Tabela nr 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy w latach 2019-2020 w formie poradnictwa

Rok	Ogółem	Formy poradnictwa				
		medyczne	psychologiczne	prawne	socjalne	zawodowe i rodzinne
2019	38	0	16	22	0	0
2020*	22	2	22	10	0	12

**osoby objęte wsparciem w formie poradnictwa korzystały równocześnie z kilku form pomocy*

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach

Dane z powyższych tabel wskazują, iż w latach 2019- 2020 była skierowana pomoc dla osób/mieszkańców Powiatu Siedleckiego, które z uwagi na trudną sytuację życiową potrzebowały wsparcia specjalistycznego. Prowadzone czynności ukierunkowane były na poprawę funkcjonowania życia osób/rodzin potrzebujących specjalistycznej pomocy oraz poprawę jakości funkcjonowania w społeczeństwie osób doświadczających przemocy w rodzinie, osób uzależnionych oraz współuzależnionych.

V. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Podstawowym celem Programu jest zwiększenie skuteczności w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zapewnienie wsparcia i specjalistycznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, głównie w obszarze psychologicznym i prawnym oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Powiatu Siedleckiego.

Ważnym punktem Programu jest szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja, mająca na celu zwiększenie świadomości społeczności Powiatu Siedleckiego, dotycząca zjawiska przemocy w rodzinie – jej przyczyn, mechanizmów oraz skutków.

Istotnym założeniem Programu jest promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych wykluczających użycie jakichkolwiek form przemocy.

W celu zwiększenia skuteczności w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie przewidziane jest podjęcie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dedykowanych osobom stosującym przemoc w rodzinie.

Zwiększenie skuteczności podejmowanych działań ujętych w Programie będzie możliwe dzięki wzmocnieniu kompetencji zawodowych osób realizujących zadania w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Powyższe cele i założenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 – 2025 pozwalają przypuszczać, że jego realizacja przyczyni się do zwiększenia świadomości społeczności lokalnej w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie oraz wpłynie na poprawę sytuacji rodzinnej wielu mieszkańców Powiatu Siedleckiego.

VI. ADRESACI PROGRAMU

Program dedykowany jest w szczególności do mieszkańców Powiatu Siedleckiego, a zwłaszcza do:

- osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym: dzieci, młodzieży, współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych, osób starszych czy niepełnosprawnych,
- osób stosujących przemoc w rodzinie,
- świadków przemocy w rodzinie,
- osób zagrożonych przemocą w rodzinie,
- przedstawicieli władz lokalnych, instytucji oraz służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

VII. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zakłada następujące kierunki działań:

- dalszą diagnozę zjawiska przemocy na terenie Powiatu,
- budowanie systemu wsparcia dla osób doznających przemocy w rodzinie oraz będących jej świadkami, poprzez zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, psychologicznego oraz socjalnego na terenie Powiatu,
- współpraca podmiotów zobligowanych do pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kształtowanie postaw w społeczności lokalnej wolnych od przemocy poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne, informacyjne,
- dostęp do programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- profesjonalizacja kadr związanych z pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- dostosowywanie działań programu w zakresie interwencji, informacji, edukacji do zmian w przepisach prawnych.

Działanie	Podmiot odpowiedzialny	Wskaźnik realizacji	Czas realizacji/częstotliwość
Diagnozowanie zjawiska przemocy	PCPR, poszczególne OPS	Statystyki dot. zjawiska przemocy.	Przez czas realizacji programu
Zwiększenie dostępności do poradnictwa - prawnego - psychologicznego	PCPR, poszczególne OPS,	Ilość odbytych porad, udzielonej pomocy, wsparcia.	Przez czas realizacji Programu
Współpraca podmiotów w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	PCPR, poszczególne OPS,	Ilość udzielonych/uzyskanych informacji od podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania	Przez czas realizacji Programu

		przemocy w rodzinie.	
Kształtowanie postaw społeczności lokalnej	PCPR, poszczególne OPS,	Ilość akcji informacyjnych na terenie Powiatu.	Przez czas realizacji Programu
Dostęp do programu korekcyjno- edukacyjnego	PCPR, realizatorzy programu	Ilość przeprowadzonych edycji programów.	W zależności od potrzeb społeczności lokalnej
Profesjonalizacja kadr	PCPR, poszczególne OPS	Odbyte kursy, szkolenia, warsztaty, konferencje.	Przez cały czas realizacji Programu

VIII. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI

Działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021 – 2025 dedykowane są do mieszkańców trzynastu gmin, wchodzących w skład Powiatu Siedleckiego, tj. gminy Domanice, Korczew, Kotuń, Mokobody, Mordy, Paprotnia, Przesmyki, Siedlce, Skórzec, Suchożebry, Wiśniew, Wodynie, Zbuczyn

Zaplanowane działania będą wdrażane w formie ciągłej, adekwatnie do aktualnego zapotrzebowania mieszkańców Powiatu i są przewidziane na lata 2021 – 2025.

IX. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025 będzie realizowany przez instytucje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz gminne jednostki samorządu terytorialnego wraz z ich jednostkami organizacyjnymi. Program zakłada współpracę następujących instytucji i służb:

- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach
- Ośrodków Pomocy Społecznej w poszczególnych gminach,

- Policji,
- Sądów, Prokuratury oraz kuratorów zawodowych i społecznych,
- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Szkół i przedszkoli,
- Placówek służby zdrowia,
- Mediów,
- Organizacji pozarządowych,
- społeczności lokalnej.

X. FINANSOWANIE PROGRAMU

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Powiatu Siedleckiego na lata 2021-2025 realizowany będzie ze środków własnych Powiatu, dotacji z budżetu państwa, a także pozyskanych środków zewnętrznych z grantów, konkursów, funduszy unijnych, strukturalnych.

XI. MONITOROWANIE EFEKTÓW REALIZACJI ZADAŃ

Monitorowanie realizacji Programu będzie odbywać się w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację, tj. danych własnych PCPR oraz danych pozyskanych od innych podmiotów dedykowanych do pracy w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ujętych w Programie. Zakłada się możliwość korekty programu w przypadku niewystarczającej skuteczności zrealizowania założonych działań.

Niezbędnym elementem prawidłowego wdrażania Programu jest jego monitorowanie oraz ocena jego realizacji. Systematyczne zbieranie oraz analizowanie ilościowych i jakościowych danych dotyczących poszczególnych zadań realizowanych w ramach celów pozwoli na monitorowanie stopnia ich wykonania oraz wprowadzenie ewentualnych zmian. Za prowadzenie monitoringu i ewaluację realizowanych działań odpowiedzialny będzie Koordynator Programu – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach. Dane do monitoringu pozyskiwane będą od realizatorów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań. Natomiast informacja na temat stopnia i sposobu realizacji Programu będzie przekazywana przez Zarząd Powiatu w Siedlcach, Radzie Powiatu w Siedlcach w ramach przedkładanego sprawozdania z realizacji Programu, którego termin złożenia będzie wynikał z planu pracy Rady Powiatu w Siedlcach.

XII. SPIS RYSUNKÓW, TABEL I WYKRESÓW

Rysunek nr 1.	Cykl przemocy składa się zwykle z trzech następujących po sobie faz.....	8
Tabela nr 1.	Formy zachowań przemocowych wobec ofiar.....	6
Tabela nr 2.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020.....	11
Tabela nr 3.	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020.....	14
Tabela nr 4.	Liczba udzielonej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w latach 2019-2020 w ramach funkcjonującego punktu konsultacyjno-interwencyjnego.....	17
Tabela nr 5.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w latach 2019-2020 w formie poradnictwa.....	17
Wykres nr 1.	Liczba interwencji kryzysowych podjętych przez ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące na terenie Powiatu Siedleckiego.....	10
Wykres nr 2.	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020.....	12
Wykres nr 3.	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych w poszczególnych gminach na terenie Powiatu Siedleckiego w latach 2019-2020.....	15
Wykres nr 4.	Łączna liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych na terenie Powiatu Siedleckiego z podziałem na poszczególne lata.....	16

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Marek Gorzała

UZASADNIENIE

Zgodnie art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920 t.j.), powiat wykonuje określone ustawami zadania publiczne o charakterze ponadgminnym w zakresie polityki prorodzinnej. W myśl art. 12 pkt 11 cyt. ustawy, do wyłącznej właściwości rady powiatu należy podejmowanie uchwał w innych sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady powiatu. Na mocy art. 112 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2020 r. poz. 1876) zadania pomocy społecznej w powiatach wykonują jednostki organizacyjne - powiatowe centra pomocy rodzinie.

Na podstawie art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) do zadań własnych powiatu należy m.in. opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Przyjęty uchwałą nr XII/77/2015 Rady Powiatu w Siedlcach z dnia 30 października 2015 roku Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie obejmował lata 2015 –2020, zatem konieczne jest przyjęcie programu na lata kolejne.

Ww. program zakłada realizację działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Powiatu Siedleckiego.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY POWIATU**

Marek Gorzala